

ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି ଏବଂ ହେରା
ହେରା ମନେତ୍ତାଗାକ୍ ଚଲେମ୍
ଆଦାନା ବନବାସୀଙ୍କ ଜଙ୍ଗଲ ଅଧିକାର
ସ୍ୱାକୃତି ଆଇନ୍

(କୋୟା)

ଆଦିବାସୀ ଭାଷା ଓ ସଂସ୍କୃତି ଏକାଡେମୀ
ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି ଓ ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି ଉନ୍ନୟନ ବିଭାଗ
ଭୁବନେଶ୍ୱର

**ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି ଏବଂ ହେରା ହେରା
ସୁନେତ୍ତାଗାକ୍ ଚଲେମ୍ ଆଦାନା ବନବାସୀଙ୍କ
ଜଙ୍ଗଲ ଅଧିକାର ସାକ୍ଷି ଆଇନ୍**

ଆନି ଦାଦୋଡ଼ ଝୋଲା ତାଗାକ, ଗୁସାତ ବା ଜଙ୍ଗଲ ଲୋପେ ମାଞ୍ଜୁ ବେଏନା କୁଲାମତଡ଼ ମୁନେତ କାଲାତ୍ ଏଜାତେ ଆ କୁଲାତ୍ ପେଦ୍‌ଏର ବେଲନା ଗୁସାତ ବା ଭୂମି ଅଧିକାର ଲେଖାତାଦ୍ ଇଲଲା । ଆ ଗୁସାତ ଲୋକା ବାଦକଡ଼ ବାଲଡ଼ ଓସଡ଼ ମାହାନ, ବନବାସୀନ ପେଦ୍‌ଏରତା ବେନୋନ ବେଏନା ଭୂମି ନେଲ ତିଡ଼ି ପିତଣ୍ଡ ଅନ୍ ପେଦ୍‌ଏରତା ଆ ଭୂମି ନେଲ ଲେଖାନ ମିଦେ । ମିଣ୍ଡେ ଗାରେ ଗାରେ ମାହନ ଗୁସା ଖଡ଼ା ଗମ୍ ସାଏ ନେଏତାନ ମାଇଦିକ୍ ଇ ଆଇନ୍ ତିଆରି ଆସ୍ ମିଦା ।

ଇ ଗୁସାତ ଲୋପେ ମାଞ୍ଜୁ ବାଦକଡ଼ ବାଲଡ଼ ଓସଡ଼ ମାହାନ ବନବାସୀ କୁଲାମତିକୁ ବେନୋଣ୍ଡ ବେଏନା ଏସାୟାମ ମାଡୁତଣ୍ଡ ସାରେ ପାଡ଼ିଇ ପାଟାତିକ୍ ତାନିକି ମାଡ଼ି ବେନୋଣ୍ଡ ବେଏନା ପାଡ଼ିଇ ମାଡୁତଣ୍ଡ ଅକୁ ଆ ପାଡ଼ିଇ ଇଦାନାଦ୍ ବ୍ୟବସ୍ଥା ମିଦା । ଇ ଗୁସାତ ଲୋପେ ବାଦକଡ଼ ଓସଡ଼ ମାହାନ କୁଲାମତିକ୍, ଇ ଗୁସାତ ବା ଜଙ୍ଗଲତିକ୍ ଯତନ ବା ସାଏ ନେଏତାନ ମାଇଦିକ୍ ଅଧିକାରି ମିଦା । ଏସାୟାମ ମାଡାନ ଭୂମି ନେଲ ଗଡ଼ା ଗମ୍ ବା ଜଙ୍ଗଲତା କାୟା ଗାଛୁର, ମାଟମାରକଲ, ମାଟମାରା ଏଟଡ଼, ଗୁସାତ ବାଦକାନ ଜାଓଜାତୁଓମ୍ ତିକ୍ ଯତନ ବା ସାଏ ନେଏତାନାଦ୍ ବା ଉଡ଼ତାନାଦ୍ ଅଧିକାର ମିଦା ।

୧. ବନବାସୀ ଇତ୍ତକେ ଦାଦୋଡ଼ ପେଫଡ଼ ଝୋଲାତ୍ତାଗାକ୍ ଗୁସାତ ଲୋପେ ମାଞ୍ଜୁ ଭୂମି ଏସାୟାମ ମାଡ଼ି ବାଦକଡ଼ ବାଲଡ଼ ଓସଡ଼ ମାହାନ କୁଲାମ । ଆ ଗୁସାତ ମାହାନ ମାଟମାରକଲ କାୟାଗାଛୁର ତିଞ୍ଜି, ଭୂମି ଏସାୟାମ ମାଡ଼ି ବାଦକାନ କୁଲାମ । ଇ କୁଲାମତିକ୍ ବନବାସୀ କୁଲାମ ଇଞ୍ଜଡ଼ କେତିତଡ଼ ।

୨. ଜଙ୍ଗଲ ବା ଗୁସା ଇତ୍ତକେ, ବେଏଗା ଜଙ୍ଗଲ ବା ଗୁସା ଏରିଆ ଆସ୍ ମାନତ । ବେଏନା ଜଙ୍ଗଲ ବା ଗୁସାତିକ୍ କଲସକଟ ମାନତା । ନମର ଇଲଲାକଟ ମାନତା ଆଦୁ ଅଗନିଟ ମାଡକେ, ଇଲଲା ତଅହାନ ଜଙ୍ଗଲ ବା ଗୁସାତିକ୍ ମେଲତା ଗୁସା, ନେଏତା ଗୁସା, ଗାଟି ଗୁସା, ଜାତାୟ ବାଗାନ ଏଜାତେ ପୁହାନାଦ୍ ।

୩. ନାଟେନ ଗତି - ବେଏନା ନାଟେନ, ମେଲତା, ଆମର ମାଇଦିକ୍ ସୁତନ, ବେଦିୟନ, ଅଷ୍ଟାଜାତ୍ ବା ମୁତେ ଗତି ଗୁଡ଼ିତଡ଼ ବେଏନା ପଞ୍ଚାୟତ ଇଲଲା ସୁଜୁ ସୁଜୁ ଗୁଡ଼ିଏକ, ଝେରା ଝେରା ନାଟେନ କମିଟି ମୁନେତାଗାକ୍ ମାତକେ । ଆଖା, ଆଷ୍ଟାଜାତ ଆଞ୍ଜୁ କୁଦା ତାରଦା । ଇ ଗତି ମାଟା ମାଡ଼ାନାଦିକ୍ ନାଟେନ କମିଟି ଇଞ୍ଜଡ଼ ପୁଦାନାଦ୍ ।

୪. ବସତି ବା, ନାଆର - ମୁନେତ ତାଗାକ୍ ମାହାନ ନିଲାମ ବା ଏସାୟାମ କୁଲାମ ମିଶ୍ରେ ଝେରା ଝେରା ବନବାସା କୁଲାମତିକ୍ ନେଏତା ଗୁସା ବା ଜଙ୍ଗଲ, ମିଶ୍ରେ ନେଏତା ଇଲଖା, ଗୁସା ବା ଜଙ୍ଗଲ, ମୁନେତ୍ କାଲାମ ତାଗାକ୍ ମାହାନ ନିୟମତିକ୍ ପୁଦାନାଦ୍ ।

୫. ଗୁସାତାଗାକ୍ ବା ଜଙ୍ଗଲ ତାଗାକ୍ ଗାଦେମ୍ ମାହାନ ବା ଦରକାନ, ସାମାନ, ବାଲା ଆଇଖା ସାମାନ ବା ମାଡ଼ାକ୍ ଝେଦୁ, ଝାଟି, ମାଡ଼ାକିନ, କମା, ବେତ୍ କୋଷା ଚସର, ଉରୁଝେ, ମେଇନାମ, ଆଲମ୍ ତୁମିଡ଼ି ଆକି, କାରକା ତାଆକା, ନେଲି, ମାତ୍ମାରା, ମାଟି, ଏପୁର, ଜାଝାଜାଛୁଝାମ୍ ମାହାନାଦିକ୍ ଗୁସା ବା ଜଙ୍ଗଲତା ପେଦ୍ଏର କେତାନାଦ୍ ।

ଜଙ୍ଗଲ ବା ଗୁସାତ୍ ଅଧିକାର

୧. ବନବାସା ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି ଏବଂ ମୁନେତ୍ ଝେଲାତ୍ ତାଗାକ୍ ବାଦକଡ଼ ବାଲଡ଼ ଝାସଡ଼ ମାହାନ, ଝେରା ଝେରା କୁଲାମତିକ୍, ଗୁସା ବା ଜଙ୍ଗଲ ଅଧିକାର । ଝେରକ୍ ଆଇ, ଝେରା ଝେରା ମାହାକୁଲାମତିକ୍ ଆଇ ସାରେ ନାରିକ୍ ବା ମାନେକ୍ ତରକାର ।

ବେଏନା ବେଏନା ଅଧିକାର:-

(କ) ବନବାସା ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି ବା ମୁନେତ୍ କାଲାତ୍ ତାଗାକ୍ ବାଦକଡ଼ ଝାସଡ଼ ମାହାନ ବେଏନା କୁଲାମତିକ୍ ବା ମାହା କୁଲାମତା ମାନେ ଗୁସାତ ଲୋପେ ମାଞ୍ଜୁ ବାଦକଡ଼, ବାଲାଡ଼, ଝାସ୍ ତିହାନ, ଉଷାନ, ମାଇଦିକ୍ ଭୂମ ଏସାୟାମ, ବା ପାଣ୍ଡା ଏସାୟାମ ପାଡ଼ିଲ ମାଡ଼ି, ଗୁସାତ୍ କାୟା ଗାଛୁର ତିଞ୍ଜି ମାହାନ କୁଲାମତିକ୍ ଗୁସା ବା ଜଙ୍ଗଲ ଅଧିକାର ।

(ଖ) ମୁନେତ କଲାତ ନିୟମତେ ବା ଗାତି ନାତି ଏଜାତେ ନିଜ ନିଜ ନାଟେନ ନୋଡ଼ ବା ଝେରା ଝେରା ନାଟେନ ମାନେଇ ଗୁସାତ୍ ବା ଜଙ୍ଗଲତା,

କାୟା ଗାଛୁର, ମାଟ୍ ମାରକୁଲ, ବା ସାରକ୍ ଗୁଡୁପି ଝାମାନ୍ ମାଇଦିକ୍ ପେଦ୍ଏର ଲେଖାନାଦ୍ ଅଧିକାର ।

(ଗ) ଉଡ଼ଡ଼ି, ଉଡ଼ଡ଼ି, ମେଏକା, ମେଷା, ମେଇଛି, ବାଦକାନମାନେ, କିକେ ପଇଛି ଝାମାନ ମାନେ, ସାରେ ଦିନାମ ବା ଝେରା ଝେରା କାଲାମତା ଗୁସାତ୍ତାଗାକ୍ ଦରକାନ ସାରକ୍ ବା ସାମାନ ଉଡ଼ଡ଼ି, ଉଡ଼ଡ଼ି ଝାମାନେଇ କିକ୍ ଗୁଜାତ ବା ଜଙ୍ଗଲତା ଲୋପେ ପାଦକାନ ମାଇଦିକ୍ ଅଧିକାର ।

(ଘ) ଆଦିମ ଜନଜାତି ଏବଂ ପାଣ୍ଡା ଏସାୟାମ ମାଡ଼ି ବାଦକାନ ସାରେ କୁଲାମତିକ୍ ଲଅନ ଦୁଝାଡ଼ ମାଡ଼ି, ନାଆର ତଅଛୁ ମାହାନ ଅଧିକାର ।

(ଙ) ବେଏନା ଝେରା ରାଜ୍ୟମତା, ଆଦିନଭୂମ ନେଲଦା ମାଇଦିକ୍ ମାରକ୍ ରୋଦ୍ ଆତକେ । ଆ ଭୂମ ନେଲଦିକ୍ ଆପରି ମାଡ଼ି ସମାଧାନ ମାଡ଼ାନ ଅଧିକାର ।

(ଚ) ବେଏନା ଗାରେତ୍ ଅଧିକାରୀ ଆଇନ୍ କି, ରାଜ୍ୟମତା, ଅଧିକାରୀ ଆଇନ୍ ଜଙ୍ଗଲ ଲୋପେତ୍ ଭୂମ ନେଇଦିକ୍ ଝେରା ନାରିନ୍ ବା ମାନେଇତା ପେଦ୍ଏରତା ପକା ବା ଲିଜ୍ ଇସ୍ ମାତକେ ଆ ଭୂମଦିକ୍ ମାଲପି ତାତାନ୍ ଅଧିକାର ।

(ଛ) ବେଏନା ଏରିଆ, କାଗଜତାଗା ପେଦ୍ଏର ଲେଖୁ ମାତକେ ବା ନୋଟିସ୍ ଆସ୍ମାତକେ ବା ପେଦ୍ଏର ନୋଟିସ୍ ଆସ୍ମକତା ଗୁସା ବା ଜଙ୍ଗଲ ନାଟେ, ବା ମୁନେତ୍ ତାଗାକ୍ ମାହାନ ନାଆକ୍ ଭୂମ କଲସ୍ କଟା ମାତକେ । ଗୁସା ବା ଜଙ୍ଗଲ ଲୋପେ ମାହାନ ଝେରା ଝେରା ନାଆକିକ୍ ରାଜସ୍ ନାଆକ୍ ମିଇତା ନାଦ୍ ଅଧିକାର ।

(ଜ) ସାରେ ଝେଲା କାଡ଼ାଙ୍ଗାନ ମାଇଦିକ୍ ମୁନେତ୍ ଲେଖାତ୍ ଗୁସା ଜଙ୍ଗଲତିକ୍ ସାଏ ନେଏତାନ, ରକ୍ଷା ମାଡ଼ାନାଦ୍ ବେଏନା ମାହା କୁଲାମ, ଆ ଗୁସାତ୍ ଲୋପେ ଦରକାନ ସାମାନତିକ୍ ପୁଉନା ମାଡ଼ି ଗୁସାତ ବା ଜଙ୍ଗଲତା ଯତନ ବା ରକ୍ଷା ମାଡ଼ାନାଦ୍ ଅଧିକାର ।

(ଝ) ଆ ଗୁସାତ ଲୋପେ ଦରକାନ ଝାମାନ ଝାଆତ, ସାମାନ ବା ସାରକ୍, କାୟା ଗାଛୁର ମାଡ଼ାକ୍, ମାତ୍ମାରା ମାଡ଼ାକ୍, ମାତ୍ମାରକୁଲ, ଝେରା ଝେରା, ପାଡ଼ିଇ ପାଟା, ମୁନେତ୍ ରାତି, ନାତି, କ୍ଳାନ ଆସ୍ ତଲେମ୍ ଆଦାମ୍ ଆଦାନ ଅଧିକାର ।

(ଝ) ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି ଏବଂ ଝେରାଝେରା ମୁନେତାଗାକ୍ ମାନ୍ୟାନ ବନବାସୀ କୁଳାମ୍ ବେଆଇନ ଆସ୍ ବେଏନ ଗୁସ୍ତାତ୍ ବା ଜଙ୍ଗଲ ଭୁମ୍ପାଗାକ୍ ତେଦିତଡ଼ ବା, ଜାଗା ଓଡ଼ିସି ଆଞ୍ଜ ମାନତଡ଼ ଆଞ୍ଜ ମାନତଡ଼ ଅଡ଼କୁ ୨୦୦୫ ମସିହା ଡିସେମ୍ବର ନେଲଞ୍ଜି ୧୩ ତାରିଖତା, ମୁନେ ଅଡ଼ୁଓ଼ାଦ୍ ଅଧିକାର ବା ମିଶ୍ରେ ନିଜନିଜ ଜାଗାତାଗା କୁଦାନ ମାଇଦିକ୍ ଅଧିକାର ।

୫. ଚଲେମ୍ ଆଦାନ ଗୁସ୍ତା ବା, ଜଙ୍ଗଲ (ନେଏତ ଗୁସ୍ତା) ଆଇନ୍ ୧୯୮୦ ମସିହାରେ ମାନ୍ୟାନ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଇକା ଆକା ଆୟକଟ୍ ସରକାର ଚଳାମାଡ଼ାନ ମେଲତା ପାଡ଼ିଇ ପାଟାତ୍ ମାଇଦିକ୍ ଜାଗା କାଓ୍ତାଲ । ଇ ସୁବିଧା ମାଇଦିକ୍ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଜଙ୍ଗଲ ଜମିତିକ୍ ବଦଳା ମାଡ଼ିତଡ଼ । ବେଏଗା କି, ହେକ୍ତର ପ୍ରତି ୭୫ ମୁଣ୍ଡୁ କୋଡ଼ି ପାଦ ଏୟକ୍ ମାଡ଼ାକି ନାଗାକ୍ ଗାଦେମ ମାଡ଼ାକ୍ ନାଡ଼ାକା ନାଦ୍ ଇଲିଲା ।

ବେଏନା ପାଡ଼ିଇଦ୍ ମାଇଦିକ୍ ଜାଗା କାଓ୍ତାଲ:-

- (କ) ଇସୁକୁଲ ଲଅନ ବା ବିଦ୍ୟାଳୟ,
- (ଖ) ଡାକ୍ତରଖାନା ବା ହାସପାତାଲ,
- (ଗ) ଅଙ୍ଗନ ଓ୍ତାଡ଼ି,
- (ଘ) ସାସ୍ତା ଦାମଦା ଦୋକାନ,
- (ଙ) ଡାର କିଛ୍ ଲାଇନ, ବା ଫୋନ ଲଅନ,
- (ଚ) ଏରଡ୍ ବା ଏର୍ ମାନ୍ୟାନ ଜାଗା,
- (ଛ) ପାନାୟ ଜଳଯୋଗାଣ, ବା ପାଣି ପାଇପ୍ ଯୋଗାନ
- (ଜ) ଏର୍ ବା ଓ୍ତାନା ଏର୍ ନେଏତାନ ପ୍ରକଟ୍
- (ଝ) ସୁଜୁର ସୁଜୁର ଏର୍ ଆଦାନ କେନାଲ
- (ଞ) ଝେରା ଝେରା ମୁନେତାଗାକ୍ ମାନ୍ୟାନ ଅଙ୍ଗ ଏର୍
- (ଟ) ପାଡ଼ିଇ ପାଟା ମାଡ଼ାକ୍ ଜାଗା ବା ପାଡ଼ିଇ ଆଲଓ୍ତାଟ୍ ଆଦାନ ମାଇଦିକ୍ ଜାଗା,
- (ଠ) ରୋଟ ବା ସଡ଼କ

(ଡ) କମିଟି ଲଅନ,

(୧) ଗୁସ୍ତା ବା ଜଙ୍ଗଲ ଭୁମ୍ପ ବଦଲେମ୍ ଆଦାପାରତା , ଯଦି ପରୋ ଲେଖତା ପାଡ଼ିଇବା ମାଇଦିକ୍ ବଦଲେମ୍ ଆଦାନ ଜଙ୍ଗଲ ।

(୨) ଜମି, ସାରେତାଗା ହେକ୍ତରୁ କମ୍ ଏବଂ ଉନ୍ନୟନ ପାଡ଼ିଇଦା ମାଇଦିକ୍ ଆଦେଶ ଦରକେ । ନାଟେନ ମିଟିଙ୍ଗ୍ ତାଗା ରାଜି ଆଦାନ ମିଦା ।

ନାଟେନ୍ ଗଟି, ବା ମିଟିଙ୍ଗ୍

୧. ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ ଦ୍ୱାରା ନାଟେନ ମିଟିଙ୍ଗ୍ ବା ସଭା କାରଙ୍ଗାନାଦ, ଇ ତଲ ମିଟିଙ୍ଗ୍ ତାଗା, ମେମର, ଆଣ୍ଡା ମେମରତିକ୍ କାଲିପି, ୧୦ ପାଦି ମାନେ ବା, ୧୫ ପାଦ୍ ଏୟଡ଼ ମାନେକୁ ଏଞ୍ଚି ଗୁସ୍ତା ବା ଜଙ୍ଗଲ କମିଟି ଗଠନ ମାଡ଼ାନାଦ୍ । ଇ କମିଟି ତାଗା ଅତି କମ୍ରେ ଏକ ତୃତୀୟାଂଶ ମେମର ଅନୁସୂଚିତ ଜନ ଜାତିରେ ମେମର ଆସ୍ ମାନତଡ଼ ।

ଇ ମେମର/ ଇ ଆଣ୍ଡା ମେମର ଲୋପେ, ଏକ ତୃତୀୟାଂଶରୁ ଅତି କମ୍ ଆଣ୍ଡାଜାତ ମେମର ଆୟକଟା ମାନତା । ବେଏଗା ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି ଇଲିଲାକାଟା ମାଡ଼କେ, ଆଗା, ଏକ ତୃତୀୟାଂଶ ଆଣ୍ଡାଜାତ ମେମର ମାନତା ।

୨. ଗୁସ୍ତା ବା ଜଙ୍ଗଲ କମିଟି ଅଡ଼ୁକୁ ସଭାପତି ଅଡ଼ୁକୁ ଅଧିକାରୀ ଏଞ୍ଚିତଡ଼ । ଇ କମିଟି ପରତ ଏରିଆ ଜଙ୍ଗଲ ବା ଗୁପ୍ତା କମିଟିତିକ୍ ଜଣା ମାଡ଼ିତଡ଼ ବା କେଡ଼ିତଡ଼ ।

୩. ଅଡ଼ୁତୁଣ୍ଡ ଗୁସ୍ତା ବା ଜଙ୍ଗଲ କମିଟି ମେମର ବା ଆଣ୍ଡାମେମର ନିଜର ମାଇଦିକ୍ ଗୁସ୍ତା ବା ଜଙ୍ଗଲ ଅଧିକାର ମାଇଦିକ୍ ଅଭିଯୋଗ ତାତତଣ୍ଡ, । ତାଆନ ମାଇଦିକ୍ ଗୁସ୍ତା ବା ଜଙ୍ଗଲ କମିଟିତିକ୍ ଜଣା ମାଡ଼ିତଣ୍ଡ । ଅଭିଯୋଗର ସତ୍ୟତା ବିଚାର ମାଡ଼ାନ ଝେଲା ଆ ବିଚାର ତାଗା ଆଦାକ୍ ପାରଓ୍ତଣ୍ଡ

ନାଟେନ ମିଟିଙ୍ଗ୍ତା ପାଡ଼ିଇ ପାଠା:-

(କ) ଜଙ୍ଗଲ ବା ଗୁସ୍ତାତ ଅଧିକାର ବେଡ଼ିଆ । ଆଦିନ ଝେର ଝେରା ପାଡ଼ିଇ ପାଟତିକ୍ ଏଞ୍ଚି ପାଞ୍ଚ ଉଡ଼ଡ଼ି, ଆ ଅଭିଯୋଗ ଅତ୍ତା ପାଡ଼ିଇଦିକ୍ ବିଚାର ମାଡ଼ି ଶୁଣା ମାଡ଼ିତଡ଼ ।

(ଖ) ଗୁସ୍ତା ବା ଜଙ୍ଗଲ ଅଧିକାର ଅଭିଯୋଗ ନେ-ଏକ୍ସ ଅଣ୍ଟୁ ତାଲିକା ମାଡ଼ିତଡ଼ ।
ମିଶ୍ରେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ହୁକୁମ ଏତାତେ କାଏମ ଆଡ଼ତ ସାରେ
ଅଭିଯୋଗ ଅଣ୍ଟୁ ବେଡ଼ିଆ ଖାତାତାଗା ବିଚାର ମାଡ଼ତା ବିଷୟ ଲେଖି
ନେ-ଏଡ଼ିତଡ଼ ।

(ଗ) ବିଭାଗୀୟ ଅଧିକାରୀ, ଆଗା ମାଡ଼ି ବା ସାରଦା ମାନ୍ଦାନ୍ ନାରିକ ବା
ମାନେଇତିକ୍ ସୁବିଧା ସୁଯୋଗ ଇଦାଦାଦ୍ । ଗୁସ୍ତା ବା ଜଙ୍ଗଲ ଅଧିକାର
ଲୋପେ ମାନ୍ଦାନ୍ ଅଭିଯୋଗତା ବିଷୟ ଅଣ୍ଟୁ ପ୍ରସାବ ସାରେ ଏଜାମାଡ଼ି
ପରତ ଏରିଆ ଗୁସ୍ତା ବା ଜଙ୍ଗଲ କମିଟିଟିକ୍ ରହତାନାଦ୍ ।

(ଘ) ବିଏନା ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି/ ବନବାସୀ ନାଗୁନ ବା ମାନେ ବା ଲଅନ
ଦୁଖୁଡ଼ ମାଡ଼ି ମାନ୍ଦାନ୍ ମାଇଦିକ୍ ବିଚାର ମାଡ଼ିତଡ଼ ।

(ଙ) ଗୁସ୍ତା ବା ଜଙ୍ଗଲତା ଲୋପ ମାଞ୍ଜୁ, ବାଦକଡ଼ ବାଲଡ଼ ଓସଡ଼ ମାନ୍ଦାନ୍
ଜାଞ୍ଜାନ୍ତୁଞ୍ଜୁମ, ମାଟାମେଟ, ମାଡ଼ମାର, କାୟା ଗାଞ୍ଜୁର, ମାଟ୍ମାରକୁଲ,
ମିଶ୍ରେ ଗୁପାତ ଲୋପେ ମାନ୍ଦାନ୍ ଝେରା ଝେରା ସାମାନତିକ୍ ସାଏ
ନେ-ଏତାନ ମାଇଦିକ୍ ଗୁସ୍ତା ବା ଜଙ୍ଗଲ କମିଟି ନିଜନିଜ ମେମରତିକ୍
ଅସ୍ ଅଣ୍ଟୁ ସୁରକ୍ଷା ଗୁସ୍ତା ବା ଜଙ୍ଗଲ କମିଟି ମାଡ଼ିତଡ଼ ।

ନାଟେନ୍ ଗଟିନାଗା ବା ମିଟିଙ୍ଗତାଗା ବେଞ୍ଚର ମେମର ମାନତଡ଼
ଆଗାକ୍ ୧୦ ପାଦି ମେମର ଗୁଡ଼ିକେ ଇଖେ ୮ ମେମର ଜାମା ଆଡେକେ
କୋରମ ବା ଗଟୁ ଚାଲେମ ଆଦତା । ସାରେ ମେମର ତାଗାକ୍ ଦୁଇ ତୃତୀୟାଂଶ
ମେମର କାଞ୍ଜାଲ । ବେ-ଏନା ନାଟେ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି ଓ ଅଣ-ଅନୁସୂଚିତ
ଜନଜାତିକୁ ଅସ୍ ଝେରା ଝେରା ନାହାକିନ୍ ନାରିକ ବା ମାନେଇତିକ୍ ଗୁଡୁପି,
ଅନୁସୂଚିତ- ଜନଜାତି ଆଦିମ ଅଧିବାସୀ ସାରେତଡ଼ ମିଶ୍ରେ ଏସାୟାମ
ମାଡ଼ାନଡ଼ ଗାଦେମ ଗୁଡ଼ି ବା ଜାମା ଆସ ଗଟି ମାଟା ଆଦାନାଦ୍ ।

କଡ଼ାତ ଲେଖିତ ନେ-ଏଡ଼ିତ । ଅଡ଼ିତେ ନାଲିଏଡ଼ ଗାଡ଼ୁତ ଲେଖିତ (କ)
ନାଟି କମିଟିଟାଡ଼ ବିଚାର ମାଡ଼ତାଡ଼ । ଅଡ଼ିତେ ଝାଡ଼ ଝା କଡ଼ିତାଡ଼
। କଡ଼ିତାଡ଼ ଝାଡ଼ି ଝା

୮